07/02/2020

Η επικαιρότητα του αγίου Μαξίμου του Ομολογητού

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου

(Κήρυγμα στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἰωαννίνων, τήν 21η Ἰανουαρίου 2020, ἀπομαγνητοφωνημένο)

Κατ' ἀρχάς θά ἤθελα νά εὐχαριστήσω θερμά τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἰωαννίνων καί ἀγαπητό ἐν Χριστῷ ἀδελφό κ. Μάξιμο γιά τήν διακονία τοῦ λόγου πού μοῦ ἀνέθεσε καί μάλιστα τήν σημερινή ἡμέρα πού ἑορτάζει ὁ μέγας διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, τό ὄνομα τοῦ ὁποίου φέρει ὁ Μητροπολίτης καί ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

Σεβασμιώτατε Μητροπολῖτα Ἰωαννίνων καί ἀγαπητέ ἀδελφέ Μάξιμε, σεπτή τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, Ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, Χριστοῦ διακονία, Ἐντιμότατοι ἄρχοντες καί ἐκλεκτοί Χριστιανοί,

Εἶναι γνωστόν σέ ὅλους σας ὅτι ἀπό τότε πού ἦλθε ἐδῶ στά Γιάννενα ὁ

Μητροπολίτης σας, πού φέρει τό ὄνομα τοῦ ἁγίου Μαξίμου, γίνονται διάφορες ὁμιλίες γιά τόν μεγάλο αὐτόν διδάσκαλο τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος Μαξιμος ἔζησε τόν 7ο αἰώνα μ. Χ., σέ ἕναν αἰώνα πάρα πολύ δύσκολο ἀπό πολλές πλευρές, καί ἐκεῖνος ἀναδείχθηκε κορυφαῖος διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας μας καί μέγας θεολόγος, ὑψιπέτης τῆς θεολογίας ἀετός.

Εἶναι ἕνας θεολόγος ὁ ὁποῖος ἐξέφραζε ὅλη τήν θεολογία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τήν ἐποχή του, καί τῶν Καππαδοκῶν Πατέρων τοῦ 4ου αἰῶνος καί τῶν μεταγενεστέρων Πατέρων. Εἶναι ἐκεῖνος πού ἐξέφραζε τήν θεολογία τῆς Δ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί τῆς Ε΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, εἶχε δηλαδή σοβαρές θεολογικές βάσεις πάνω στίς ὁποῖες στηρίχθηκε.

Ἀλλά ἐκεῖνο πού μπορεῖ νά πῆ κανείς εἶναι ὅτι ἐκεῖνος ἔπαιξε σημαντικό ρόλο στήν Ἐκκλησία καί οἱ μετέπειτα ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τόν ἀκολούθησαν πιστά, ὅπως ἔχουμε τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Δαμασκηνό τόν 8ο αἰώνα, ὁ ὁποῖος στό βιβλίο του «Ἔκθεσις ἀκριβής τῆς ὀρθοδόξου πίστεως» οὐσιαστικά ἀκολουθεῖ τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο, καί τόν ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή. Καί ἄλλοι μεταγενέστεροι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ὁ ὁποῖος στόν διάλογο πού εἶχε μέ τόν σχολαστικό Βαρλαάμ, τόν 14ο αἰώνα, στηρίχθηκε στά ἔργα τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου καί στά ἔργα τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, γιά νά παρουσιάση τήν ὀρθόδοξη διδασκαλία. Ὅταν διαβάση κανείς τά κείμενα τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, βλέπει ἀκριβῶς ὅλο τό πανόραμα τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας.

Γι’ αὐτό θεωρῶ καί τόν ἑαυτό μου εὐτυχῆ, γιατί ἀπό τά πρῶτα χρόνια τῆς φοιτητικῆς μου ζωῆς καί τῆς ἱερατικῆς μου διακονίας ἀσχολήθηκα μέ τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ καί τόν ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή. Καί ἔτσι μπορεῖ κανείς νά πῆ ὅτι δέν μπορεῖ νά ζήση καί νά ἀποκτήση ὀρθόδοξη θεολογία, ἐάν δέν γνωρίζη τήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ καί τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

Ἀπό ὅλα ἐκεῖνα τά ὁποῖα θά μποροῦσα σήμερα νά τονίσω ἀπό τήν διδασκαλία καί τό ἔργο τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, εἶναι νά ἐπικεντρώσω τήν προσοχή σας σέ δύο ἰδιαίτερα σημεῖα.

1. Ἡ πατερική βάση τῆς θεολογίας του

Τό πρῶτο σημεῖο εἶναι ἡ βάση τῆς θεολογίας του πού εἶναι πατερική. Χαρακτηρίζεται Ὁμολογητής. Ἀλλά τί ὁμολόγησε; Ὁμολόγησε τήν ὀρθόδοξη πίστη καί τήν ὀρθόδοξη παράδοση, ἦταν, δηλαδή, ἕνας μεγάλος θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας

μας.

Καί ποῦ στηρίχθηκε γιά νά παρουσιάση ὅλη αὐτήν τήν ὀρθόδοξη θεολογία; Ὅπως εἶπα καί πρίν στηρίχθηκε στούς προγενέστερους Πατέρες του καί τό ὁμολογεῖ μέ μία μεγάλη ταπείνωση. Θά γράψη ὅτι δέν λέει τίποτα δικό του, ἀλλά λέει αὐτό πού παρέλαβε ἀπό τούς ἁγίους Πατέρες πρό αὐτοῦ. Γράφει χαρακτηριστικά: «Ἐμόν οὐδέν ἐρῶ παντελῶς», δηλαδή δικό μου δέν θά πῶ τίποτα παντελῶς «ὅ παρά τῶν Πατέρων ἐδιδάχθην, φημί», λέγω αὐτά τά ὁποῖα διδάχθηκα ἀπό τούς Ἁγίους Πατέρες. Καί προσθέτει: «Μηδέν παραμείβων», τίποτα ἀπολύτως δέν παρακάμπτω, «τῆς αὐτῶν ἐπί τούτοις διδασκαλίας».

Εἶναι ἐκπληκτικός αὐτός ὁ λόγος. Τό μέγεθος τῆς θεολογίας τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ βρίσκεται ἀκριβῶς σ' αὐτό τό χωρίο: «Ἐμόν οὐδέν ἐρῶ παντελῶς» καί στήν συνέχεια λέγει «μηδέν παραμείβων», δέν λέγω τίποτα περισσότερο οὔτε παρακάμπτω αὐτά τά ὁποῖα παρέλαβα ἀπό τούς ἁγίους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὅταν δῆ κανείς τό ὅλο ἔργο τοῦ ἁγίου Μάξιμου, ὅταν διαβάση τόν βίο καί τήν πολιτεία του, τότε τό καταλαβαίνει αὐτό. Ἔζησε σέ μία περίοδο πάρα πολύ δύσκολη. Διότι εἶχε προηγηθῆ ἡ Δ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος πού καθόρισε τό Χριστολογικό δόγμα, ὅτι στόν Χριστό ἑνώθηκαν ὑποστατικῶς οἱ δύο φύσεις, ἡ θεία καί ἡ ἀνθρωπίνη, ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως καί ἀχωρίστως. Ἀκολούθησε ἡ Ε΄ Οἰκουμενική Σύνοδος, ἡ ὁποία καθόρισε πιό λεπτομερειακά αὐτό τό δόγμα τῆς Χαλκηδόνος.

Ὅμως μετά ἀπό τήν Δ΄ Οἰκουμενική Σύνοδο ἕνα μεγάλο τμῆμα τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ πού βρισκόταν πρός ἀνατολάς τῆς Αὐτοκρατορίας δέν δέχτηκαν τήν Δ΄ Οἰκουμενική Σύνοδο καί εἶναι οἱ λεγόμενοι Ἀντιχαλκηδόνιοι ἤ Μονοφυσίτες. Αὐτοί πίστευαν ὅτι ὁ Χριστός ἔχει μόνο μία φύση, τήν θεία φύση, ἀφοῦ ἀπορροφήθηκε ἡ ἀνθρώπινη φύση ἀπό τήν θεία φύση.

Τότε ἀναπτύχθηκε μία ἰδιαίτερη πολιτική ἐκ μέρους τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου καί εἶχε βέβαια καί ἐκκλησιαστική ἀποδοχή, γιά νά βρεθῆ ἕνας τρόπος νά ἑνώσουν τούς Χριστιανούς γιά τό καλό τῆς Αὐτοκρατορίας, δηλαδή να ἑνώσουν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δέχονταν τήν Σύνοδο τῆς Χαλκηδόνος καί ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δέν δέχονταν αὐτήν τήν Σύνοδο καί πού εἶναι οἱ μονοφυσίτες. Τότε βρῆκαν τήν λέξη «μία θέληση», ὅτι ὁ Χριστός ἔχει δύο φύσεις, εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Χριστός, ἀλλά ἔχει μία θέληση. Ἔτσι οἱ Ὀρθόξοξοι μαζί μέ τίς δύο φύσεις θά ἔπρεπε νά δεχθοῦν καί μία θέληση στόν Χριστό καί οἱ Μονοφυσίτες θά ἔπρεπε νά δεχθοῦν μαζί μέ τήν μία θέληση καί τίς δύο φύσεις στόν Χριστό.

Ὁ ἅγιος Μάξιμος κατάλαβε τήν ἀλλοίωση τῆς ὀρθοδόξου πίστεως στό Χριστολογικό δόγμα καί ἄρχισε ἕναν μεγάλο ἀγώνα νά ἀναπτύξη τήν διδασκαλία ὅτι ὁ Χριστός, βεβαίως ἔχει δύο φύσεις, ὅπως τό ἀποφάσισε ἡ Δ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος τῆς Χαλκηδόνος, καί ἀκριβῶς ἐπειδή ἔχει δύο φύσεις, ἔχει καί δύο θελήσεις. Διότι ἡ θέληση εἶναι ὄρεξη τῆς φύσεως. Ἡ θέληση δέν συνδέεται μέ τό πρόσωπο. Τό πρόσωπο στόν Χριστό εἶναι ἕνα, καί ἔχει δύο φύσεις καί δύο θελήσεις.

Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ Θεός Λόγος προσέλαβε καί ἔνωσε ὑποστατικά τήν θεία μέ τήν ἀνθρώπινη φύση καί γι’ αὐτό ὁ Χριστός ἔχει δύο φύσεις καί δύο θελήσεις, οἱ ὁποῖες δέν ἀντιμάχονται μεταξύ τους. Καί, βεβαίως, μέ αὐτήν τήν διδασκαλία του ὁ ἅγιος Μάξιμος ἀντιστάθηκε στήν προσπάθεια νά ἀναμειχθῆ ἡ πολιτική μέσα στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καί νά χρησιμοποιήση τό δόγμα χάριν τῆς πολιτικῆς διπλωματίας.

Αὐτό εἶναι πάρα πολύ σημαντικό, ἀφοῦ ἡ θεολογία τοῦ ἁγίου Μάξιμου τοῦ Ὁμολογητοῦ λέει πολλά στήν ἐποχή μας. Γιατί σήμερα πολλοί μιλοῦν γιά τήν θέληση τοῦ προσώπου, μιλοῦν γιά τήν ἐλευθερία τοῦ προσώπου, ἐνῶ ὁ ἅγιος Μάξιμος καί ἡ ΣΤ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος λένε ὅτι ἡ θέληση δέν εἶναι τοῦ προσώπου, ἀλλά εἶναι τῆς φύσεως. Γι’ αὐτό ὁ Χριστός ἐνῶ ἔχει ἕνα πρόσωπο, δέν ἔχει μία θέληση, ἀλλά ἔχει δύο θελήσεις, ἐπειδή ἔχει δύο φύσεις. Ἐάν θεωρήση κανείς ὅτι ἡ θέληση συνδέεται μέ τό πρόσωπο καί ὄχι μέ τήν φύση, τότε τά Τρία Πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος θά ἔχουν τρεῖς θελήσεις, ὁπότε διαλύεται ὁλόκληρο τό Τριαδικό Δόγμα μέ φοβερές συνέπειες γιά τήν Ὀρθόδοξη θεολογία καί Ἐκκλησία.

Ἑπομένως, αὐτό τό σημεῖο τῆς διδασκαλίας τοῦ ἁγίου Μαξίμου εἶναι πάρα πολύ ἐνδιαφέρον, καί μάλιστα ὁ ἅγιος λέγει ὅτι ἐγώ στήν θεολογία μου δέν λέω τίποτα δικό μου, «ἐμόν οὐδέν ἐρῶ παντελῶς, ὅ παρά τῶν Πατέρων ἐδιδάχθην φημί».

Αὐτό ἔχει μεγάλη σημασία γιά τήν ἐποχή μας, γιατί σήμερα ὑπάρχουν μερικοί ὀρθόδοξοι θεολόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐπηρεασμένοι ἀπό ἄλλες θεολογίες, προσπαθοῦν νά ξεπεράσουν καί νά ὑπερβοῦν τήν πατερική παράδοση καί τήν πατερική θεολογία. Ἔτσι, βλέπουμε καί στόν δικό μας ὀρθόδοξο χῶρο ἀνθρώπους καί θεολόγους, οἱ ὁποῖοι διαποτίζονται ἀφ' ἑνός μέν ἀπό τήν λεγόμενη σχολαστική θεολογία, ἀφ' ἑτέρου δέ ἀπό τόν λεγόμενο γερμανικό ἰδεαλισμό τοῦ 18ου – 19ου αἰῶνος καί στήν συνέχεια ἀκόμη καί ἀπό τήν ρωσική θεολογία τοῦ 19ου αἰῶνος, πού κινοῦνται πέρα ἀπό τήν πατερική παράδοση, καί εἶναι ὑπέρβαση τῆς πατερικῆς παραδόσεως, φυσικά καί τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, καί συνδέουν τήν θέληση μέ τό πρόσωπο καί ὄχι μέ τήν φύση. Αὐτό ἀντιβαίνει ὄχι μόνον στήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, ἀλλά καί στήν ἀπόφαση τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία καταδικάζει τά λεγόμενα «ὑποστατικά θελήματα».

2. Τό ἐκκλησιαστικό του φρόνημα

Τό δεύτερο σημεῖο τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, πού ἔχει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιά τήν ἐποχή μας, εἶναι ὅτι ὅλον αὐτόν τόν ἀγώνα τόν ὁποῖο ἔκανε, δέν τόν ἔκανε μέ ἐγωϊσμό, μέ ὑπερηφάνεια, μέ ἀτομισμό γιά νά παρουσιάση τόν ἴδιο του τόν ἑαυτό, ἀλλά μέσα στά ἐκκλησιαστικά πλαίσια. Ἔστειλε γράμματα σέ διάφορα πρόσωπα στήν Κωνσταντινούπολη, τήν Χρυσούπολη, τήν Κύζικο, τήν Κρήτη, τήν Κύπρο, τήν Ἀλεξάνδρεια, τήν Βόρεια Ἀφρική, τήν Σικελία καί ἀλλοῦ, γιά νά τούς ἐνημερώση γιά τίς συνέπειες τοῦ μονοθελητισμοῦ, ὅτι αὐτή ἡ ἄποψη εἶναι παράβαση ὅλης τῆς πατερικῆς παραδόσεως καί ἀλλοίωση τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ.

Ἔπειτα, δέν ἐργάσθηκε ἔξω ἀπό τά Συνοδικά Ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας μας. Βλέπουμε τόν ἅγιο Μάξιμο, αὐτόν τόν μεγάλο Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας, νά ἔχη μία εὐγένεια ἐσωτερική, νά ἔχη ἕνα ἐκκλησιαστικό φρόνημα καί μάλιστα θαυμαστό. Γι' αὐτό ὅ,τι κάνει, τό κάνει οὐσιαστικά εὑρισκόμενος μέσα στόν πνευματικό ὀργανισμό τῆς Ἐκκλησίας καί προσπαθεῖ νά δραστηριοποιήση τό λεγόμενο συνοδικό σύστημά της. Γιατί ἡ Ἐκκλησία διοικεῖται συνοδικῶς καί ἱεραρχικῶς. Δέν διοικεῖται μόνο συνοδικῶς χωρίς τήν ἱεραρχικότητα, οὔτε λειτουργεῖ ἱεραρχικῶς χωρίς τήν συνοδικότητα.

Ὁπότε, βλέπουμε τόν ἅγιο Μάξιμο νά πηγαίνη στά Ἱεροσόλυμα, ἐκεῖ ὅπου μόλις εἶχε ἐκλεγῆ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ὁ ἅγιος Σωφρόνιος, ὁ ὁποῖος ἦταν συμμοναστής του, συζητοῦν τό θέμα αὐτό, καί ἐκεῖνος ἔχει τίς ἴδιες ἀπόψεις καί, κατά πληροφορίες, κάνουν Σύνοδο στήν Κύπρο τό 634 μ.Χ. καί καταδικάζουν τόν

Μονοθελητισμό. Στήν συνέχεια βλέπουμε τόν ἅγιο Μάξιμο νά πηγαίνη στήν Καρχηδόνα καί ἐκεῖ νά κινητοποιῆ τούς Ἐπισκόπους καί ὅταν βρέθηκε ἐκεῖ τό 645 μ.Χ. ὁ πρώην Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Πύρρος, πού εἶχε ἀποδεχθῆ τόν μονοθελητισμό, ἔκανε θεολογικό διάλογο μαζί του καί ἐξαναγκάστηκε ὁ Πατριάρχης νά δεχθῆ τίς ἀπόψεις του.

Ἔπειτα ὁ ἅγιος Μάξιμος ἀνεβαίνει στήν Ρώμη καί ἐνημερώνει τόν τότε ὀρθόδοξο πάπα Μαρτῖνο, ὁ ὁποῖος συγκάλεσε Σύνοδο τό 649 μ.Χ. στό Λατερανό καί κατεδίκασε τόν Μονοθελητισμό. Καί, βέβαια, ἀργότερα ἡ ΣΤ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος (τό 686 μ.Χ.) ἀπεδέχθη πλήρως τήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Μαξίμου. Βλέπουμε, λοιπόν, ἕναν ἅγιο ταπεινό, ἕναν μέγα φωστήρα τῆς Ἐκκλησίας, μέγα ὁμολογητή τῆς πίστεως, ὁ ὁποῖος αὐτό πού λέει, τό λέει ἐντός τῆς Ἐκκλησίας καί τό λέει ἐντός τοῦ συνοδικοῦ συστήματος καί προσπαθεῖ νά ἐνεργοποιήση τήν λειτουργία τοῦ συνοδικοῦ συστήματος. Καί εἶναι πολύ χαρακτηριστικό ὅτι στήν Σύνοδο τοῦ Λατερανοῦ τό 649 μ.Χ, ὅπου κατεδικάσθηκε ὁ Μονοθελητισμός, ἐνῶ πρωταγωνιστής ἦταν ὁ ἅγιος Μάξιμος, ὅμως δέν φαίνεται ὁ πρωταγωνιστικός του ρόλος. Στά Πρακτικά αὐτῆς τῆς Συνόδου, μόνο στήν δεύτερη συνεδρίαση, ἐκεῖ πού ὑπογράφουν οἱ Ἐπίσκοποι, κάπου φαίνεται καί ἡ ὑπογραφή «Μάξιμος ὁ μοναχός», ἐνῶ αὐτός καθόρισε ὅλη τήν θεολογία τῆς Συνόδου αὐτῆς.

Τί σημαίνει αὐτό, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί; Σημαίνει ὅτι πρέπει οἱ πάντες, καί οἱ Ἐπίσκοποι, καί οἱ ἄλλοι Κληρικοί, καί οἱ μοναχοί καί οἱ θεολόγοι, καί ὅλοι νά δεχόμαστε τόν συνοδικό θεσμό της Ἐκκλησίας, νά δεχόμαστε τό συνοδικό σύστημα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐκφράζεται μάλιστα ἱεραρχικῶς. Κανείς δέν εἶναι πάνω ἀπό τήν Ἐκκλησία, κανείς δέν εἶναι πάνω ἀπό τήν Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ὁ Χριστός. Τά πάντα πρέπει νά γίνονται μέσα στό συνοδικό σύστημα καί στό συνοδικό πολίτευμα, ὅπως ἀκριβῶς γίνεται στήν θεία Λειτουργία.

Συλλειτουργήσαμε σήμερα καί ἦταν πρῶτος λειτουργός ὁ οἰκεῖος Ἱεράρχης, ἐμεῖς συλλειτουργήσαμε μαζί του, ἀλλά ἐκεῖνος ἦταν ὁ κατ’ ἐξοχήν λειτουργός, ἀφοῦ κατά τόν ἅγιο Συμεών Θεσσαλονίκης αὐτός ἔχει «τήν τάξιν τοῦ Χριστοῦ», καί «τόν τύπον τοῦ Χριστοῦ» καί τόν «Χριστόν τυποῖ», ἐπίσης ἦταν οἱ ἱερεῖς, οἱ διάκονοι, οἱ ψάλτες, ὁ λαός. Αὐτό σημαίνει συνοδικό καί ἱεραρχικό πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας. Καί αὐτό πού γίνεται μέσα σέ κάθε θεία Λειτουργία, αὐτό πρέπει νά ἐπεκτείνεται καί στόν διοικητικό ὀργανισμό τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σήμερα, δυστυχῶς, πάσχει αὐτό τό συνοδικό καί ἱεραρχικό πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας ἀπό ἀνθρώπους πού εἶναι καί Κληρικοί καί Ἐπίσκοποι, ἰδίως ἀπό ἀνθρώπους πού παρουσιάζονται ὡς ὁμολογητές τῆς πίστεως, ἀλλά ἀρνοῦνται στήν πράξη τό συνοδικό καί ἱεραρχικό σύστημα, τόν συνοδικό θεσμό τῆς Ἐκκλησίας, ὁπότε αὐτή ἡ ὁμολογία πού δίνουν δέν εἶναι ὁμολογία σωτήριος.

Σ’ αὐτήν, λοιπόν, τήν προοπτική, ἀγαπητοί ἀδελφοί, πρέπει νά γίνη κατανοητή ἡ προσωπικότητα καί τό ἔργο τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, δηλαδή στά δύο αὐτά σημεῖα στά ὁποῖα προσπάθησα νά περιορίσω τόν λόγο μου, ὅτι, δηλαδή, ἡ βάση τῆς θεολογίας του εἶναι ἡ θεολογία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καί ὅτι ἐνήργησε μέσα στό συνοδικό καί ἱεραρχικό πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ θεολογία εἶναι ἡ φωνή τῆς Ἐκκλησίας, δέν εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπό τήν Ἐκκλησία, καί ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ χῶρος τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας, μέ ἄλλα λόγια ἡ θεολογία ἐκκλησιάζεται καί ἡ Ἐκκλησία θεολογεῖ. Αὐτή εἶναι ἡ βάση τῆς ὀρθοδόξου πίστεώς μας. Καί ἐπειδή ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς θεοσώστου Μητροπόλεως καί ἀγαπητός μας ἀδελφός, φέρει τό ὄνομα τοῦ ἁγίου Μαξίμου καί ἑορτάζει σήμερα, νομίζω αἰσθάνεται, ἀπό ὅ,τι ξέρω, μεγάλη τιμή τό ὅτι ἔχει τό ὄνομα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Πατρός τῆς Ἐκκλησίας. Καί νομίζω ὅτι διακρίνεται καί γιά τά δύο αὐτά γνωρίσματα, τά ὁποῖα προηγουμένως παρουσίασα.

Εἶναι θεολόγος, δηλαδή προσπαθεῖ νά θεολογῆ βάσει τῆς θεολογίας τῶν ἁγίων Πατέρων καί ὄχι μέ στοχασμό, γιατί, ὅπως ἔλεγε ὁ ἅγιος Σωφρόνιος, πού πρόσφατα ἁγιοκατατάχθηκε, «νοῦς φανταζόμενος εἶναι ἀνίκανος γιά τήν θεολογία», ἀφοῦ ἡ θεολογία δέν συνδέεται μέ τήν φαντασία καί τόν στοχασμό, ἀλλά εἶναι ἐμπειρία. Καί ἄν δέν ἔχη κανείς ἐμπειρία, τουλάχιστον πρέπει νά ἀκολουθῆ τήν ἐμπειρία τῶν πεπειραμένων ἁγίων Πατέρων. Ἔτσι καί ἐκεῖνος θεολογεῖ καί προσπαθεῖ νά θεολογῆ, ὅπως τό θέλει ἡ Ἐκκλησία.

Ἀλλά, συγχρόνως, διακατέχεται καί ἀπό τό ἐκκλησιαστικό φρόνημα, γιατί σέβεται τόν συνοδικό καί ἱεραρχικό θεσμό τῆς Ἐκκλησίας μας. Γι’ αὐτό καί νομίζω ὅτι ἐπαξίως φέρει τό ὄνομα τοῦ ἁγίου Μαξίμου. Καί ἄς εὐχηθοῦμε σήμερα καί ἐξ ὀνόματος τῶν ἄλλων παρόντων Ἀρχιερέων καί ἀγαπητῶν ἀδελφῶν, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου Δωροθέου, Νέας Ἰωνίας Γαβριήλ, καί Γλυφάδας Ἀντωνίου, ὁ Θεός νά τοῦ δίνη δύναμη γιά νά ποιμαίνη τήν Τοπική αὐτήν Ἐκκλησία, ὅπως τήν ποιμαίνει, πρός δόξαν Θεοῦ, ἀλλά καί νά συμμετέχη στά συνοδικά ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας μέ τόν τρόπο πού τό κάνει, μέ ἔντονο ἐκκλησιαστικό φρόνημα καί μέ θεολογική ἐπάρκεια, ὥστε νά δοξάζεται ὁ Θεός, καί ὁ Θεός μετά πού δοξάζεται δι’ αὐτοῦ, νά τόν δοξάση καί στήν Βασιλεία Του. Ἀμήν.